

Hanne Uusitalo

KIRJASTO ELÄÄ JA VOI HYVIN!

Kirjaston esittely elokuvan keinoin

KIRJASTO ELÄÄ JA VOI HYVIN!

Kirjaston esittely elokuvan keinoin

Hanne Uusitalo
Opinnäytetyö
Kevät 2013
Kirjasto- ja tietopalvelu
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Kirjasto- ja tietopalvelu

Tekijä: Hanne Uusitalo

Opinnäytetyön nimi: Kirjasto elää ja voi hyvin! Kirjaston esittely elokuvan keinoin

Työn ohjaaja: Pirjo Tuomi

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2013

Sivumäärä: 26 + 5

Opinnäytetyön tavoitteena oli kirjastovideon tuottaminen Oulun kaupunginkirjaston käyttöön. Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka käytännön osuus koostuu videon suunnittelusta ja toteutuksesta yhteistyössä tilaajan kanssa. Raportissa käsitellään videoprojektia toiminnallisen opinnäytetyön aiheena, tilaajaa, audiovisuaalisen materiaalin käyttömahdollisuuksia kirjastotyössä sekä projektin vaiheita.

Oulun kaupunginkirjastolle ei ole aiemmin tehty vastaavaa videota. Tilaajan toivomuksena oli, että video esittelisi kirjaston tiloja ja palveluja kevyellä otteella. Sen kohderyhmää ovat kaikki kirjaston asiakkaat ja potentiaaliset asiakkaat, mutta erityisesti sillä pyritään tavoittamaan nuoret, sosiaalista mediaa aktiivisesti käyttävät henkilöt. Videon tarkoitus on luoda positiivinen mielikuva kirjastosta ja korostaa sen viihtyisyyttä ja ajankohtaisuutta.

Video tulee nähtäväksi Youtubeen, kirjaston verkkosivuille ja Facebookiin sekä Kirjastokaistalle. Sitä tullaan esittämään kirjaston vierailijoille ja käyttämään lasten ja nuorten kirjastonkäytön opetuksessa. Videon käsikirjoitus on liitteenä raportissa.

Avainsanat: kirjastovideot, kirjastomarkkinointi, kirjastotyö, yleiset kirjastot

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Library and information services

Author: Hanne Uusitalo

Title of thesis: Kirjasto elää ja voi hyvin! Kirjaston esittely elokuvan keinoin

Supervisor: Pirjo Tuomi

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2013

Number of pages: 26 + 5

The objective of this functional thesis was to make a library video for Oulu City Library. The functional part of the thesis consists planning and executing the video in cooperation with the assigner. The report discusses library video as a subject of a functional bachelor's thesis, the use of audio-visual material in library work, the assigner and the phases of making the video.

The assigner expected the video to introduce the library and its services in a humorous and entertaining manner. Its target audience is the whole patronage and the potential users of the library, but the main target is to reach the youth through social media. The aim of the video is to create a positive image of the library and to adduce the possibilities of a modern library.

The video will be available on Youtube, library's own website and Kirjastokaista. It will be shown to library visitors and used in library orientation. The script of the video is attached to the report.

Keywords: library videos, library marketing, public libraries

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ	8
3	OULUN KAUPUNGINKIRJASTO-MAAKUNTAKIRJASTO	10
	3.1 Kirjasto ennen	10
	3.2 Kirjasto nyt.....	11
4	VIDEO KIRJASTOTYÖSSÄ.....	13
	4.1 Video kirjaston markkinoinnissa.....	13
	4.2 Esimerkkejä videoista	14
	4.3 Kirjastokaista	16
5	KIRJASTON ESITTELY ELOKUVAN KEINAIN: PROJEKTIN KUVAUS	17
	5.1 Suunnittelu ja ideointi.....	17
	5.2 Käsikirjoittaminen	18
	5.3 Kuvakäsikirjoitus.....	19
	5.4 Kuvaus	19
	5.5 Ääni.....	20
	5.6 Leikkaus	20
6	POHDINTA.....	22
	LÄHTEET	25
	LIITE 1.....	27

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tuottaa kirjastovideo Oulun kaupunginkirjaston käyttöön. Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, jossa yhdistyvät käytännön toteutus ja sen raportointi tutkimusviestinnän keinoin (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9). Opinnäytetyöni käytännön osuus käsittää kirjastovideon suunnittelun ja toteutuksen yhteistyössä tilaajan kanssa. Raportissa käsittelen videoprojektia toiminnallisen opinnäytetyön aiheena, esittelen tilaajan sekä kuvaan audiovisuaalisen materiaalin käyttömahdollisuuksia kirjastotyössä ja oman projektini vaiheita. Toiminnalliseen opinnäytetyöhön palaan tarkemmin luvussa 2.

Audiovisuaalista materiaalia käytetään jo paljon kirjastojen markkinoinnissa varsinkin ulkomailla. Myös Suomessa kirjastovideot ovat jo yleisiä, mutta Oulun kaupunginkirjastolle vastaavaa videota ei ollut aiemmin tehty. Videolla pyritään luomaan positiivisia mielikuvia kirjastosta ja tuomaan esiin sen viihtyisyyttä ja ajanmukaisuutta. Tilaajan toivomus oli, että video esittelisi kirjaston palveluja ja tiloja viihdyttävästi ja kevyellä otteella.

Markkinoinnin kohderyhmänä yleisen kirjaston asiakaskunta on haastava, koska se koostuu kaikenikäisistä ja kaikenlaisista ihmisistä. Videolla pyritään tavoittamaan etenkin nuoret, internetiä ja sosiaalista mediaa aktiivisesti käyttävät asiakkaat ja potentiaaliset asiakkaat, mutta sen tulee sopia näytettäväksi monen ikäisille katsojille. Videon avulla pyritään tuomaan esille sellaisia kirjaston palveluja, joiden olemassaolosta kaikki potentiaaliset käyttäjät eivät vielä ole tietoisia. Tällaisia palveluja ovat toimeksiantajan mukaan esimerkiksi pelistudio ja uutuuselokuvien lainaus. Videolla tullaan myös esittelemään kirjastoa vierailijoille.

Käsikirjoituksen idea on, että kirjaston entinen johtaja Samuli Pakkala (1891-1959) matkustaa ajassa vuoteen 2012 ja tutustuu nykyajan kirjastoon johdattaen samalla katsojaa kirjaston tiloissa. Vierailunsa päätteeksi Pakkala toteaa ilokseen, että kirjasto seuraa aikaansa, mutta palvelee edelleen asiakkaitaan asiantuntevasti ja tasapuolisesti. Käsikirjoitus on liitteenä raportissa (liite 1).

Luvuissa 3 ja 4 käsittelen opinnäytetyöni viitekehystä; esittelen tilaajan ja kerron videon käytöstä kirjastotyössä ja kirjastomarkkinoinnissa. Luvussa 5 kuvaan opinnäytetyön toiminnallista osuutta eli elokuvanteon prosessia. Sivuan myös videotuotannon yleisiä periaatteita ja perustelen omia

teknisiä valintojani, mutta en keskity videon tekniseen toteutukseen vaan käsittelen nimenomaan kirjastovideon kannalta tärkeitä seikkoja.

Lähteinä käytin sekä suomen- että englanninkielistä, kirjastojen markkinointia käsittelevää kirjallisuutta. Kirjastovideoista on kirjoitettu suhteellisen vähän ja suomenkielisissä teoksissa niitä ei juuri mainita. Opinnäytteen toiminnallisessa osuudessa käytin apuna Tomi Leinon teosta *Sanoista eläviä kuvia: käsikirjoittajan opas* sekä Kari Pirilän ja Erkki Kiven teosta *Leikkaus: elävä kuva - elävä ääni*. Molemmat kirjat on suunnattu elokuva-alan ammattilaisille ja alaa opiskeleville, mutta soveltuvat oppaiksi myös kirjastovideon tekijälle ammatillisesta taustasta riippumatta.

Video ¹ valmistui joulukuussa 2012. Se esitettiin ensimmäistä kertaa yleisölle 22.1.2013 kirjastohenkilökunnan infotilaisuuden yhteydessä ja julkaistiin Youtubessa, Facebookissa ja Kirjastokaistalla 24.1.2013. Kirjoitushetkellä videota on katsottu Youtubessa 386 kertaa (26.3.2013). Se on esitetty myös maakuntakirjastokokouksessa ja sitä tullaan näyttämään esimerkiksi koululaisten tutustumiskäynneillä.

¹ Video katsottavissa osoitteessa http://www.youtube.com/watch?v=oMBqJx0J1W4&feature=player_embedded

2 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ

Hanna Vilkkä ja Tiina Airaksinen kuvaavat toiminnallista opinnäytetyötä samannimisessä teoksessaan seuraavasti: "Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä". Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla alasta riippuen ammatilliseen käytäntöön suunnattu ohje, ohjeistus tai opastus, jonkin tapahtuman, kuten messuosaston tai konferenssin järjestäminen tai näyttely. Toteutustapa voi olla kirja, kansio, opas, portfolio, verkkosivusto tai kuten tässä työssä, video (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9.)

Hyvä toiminnallinen opinnäytetyö on työelämälähtöinen ja sillä on toimeksiantaja. Tällöin työn tekijä voi peilata omia tietojaan ja taitojaan työelämän sen hetkisiin vaatimuksiin ja pääsee ratkaisemaan käytännönläheisiä ongelmia (Vilkkä & Airaksinen 2003, 16-17.) Toiminnallisessa opinnäytetyössä opiskelija voi myös hyödyntää erityisosaamistaan, esimerkiksi aiempaa koulutusta, harrastusta tai ammattia.

Toiminnallinen opinnäytetyö koostuu kahdesta osasta: käytännön toteutuksesta ja raportoinnista (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9). Tässä työssä käytännön osuutena on kirjastovideon suunnittelu ja toteutus yhteistyössä tilaajan kanssa. Työn tekijän ja tilaajan välinen vuorovaikutus painottuu työn suunnitteluvaiheeseen, jossa selvitetään tilaajan toiveet ja hahmotellaan videon sisältö ja tyyli. Yhteydenpito jatkuu läpi koko projektin. Tilaajalla on mahdollisuus kommentoida työtä sen eri vaiheissa ja vaikuttaa lopputulokseen.

Raportissa esitellään työn tilaaja eli Oulun kaupunginkirjasto ja kuvataan kirjaston nykytilannetta. Koska videon teemana on menneen ajan ja nykypäivän kohtaaminen, käydään läpi myös kirjaston historiaa. Raportissa esitellään myös audiovisuaalisen materiaalin eri käyttömahdollisuuksia kirjastotyössä. Toiminnallista osuutta kuvataan käymällä läpi projektin eri vaiheet. Pohdinnassa arvioidaan videoprojektin sekä kirjaston ja työn tekijän välisen yhteistyön onnistumista.

Toiminnallisen opinnäytetyön tuote, tapahtuma, opastus tai ohjeistus tehdään aina jollekin tai jonkun käytettäväksi. Tavoitteena on joidenkin ihmisten osallistuminen toimintaan tai toiminnan selkeyttäminen oppaan tai ohjeistuksen avulla (Vilkkä & Airaksinen 2003, 38.) Tässä työssä kohderyhmänä ovat nuoret, internetiä ja sosiaalista mediaa käyttävät asiakkaat ja potentiaaliset

asiakkaat sekä koululaiset ja muut vierailijat, joille videota esitetään tutustumiskäynneillä. Videolla esitellään kirjaston palveluja ja tiloja.

3 OULUN KAUPUNGINKIRJASTO-MAAKUNTAKIRJASTO

3.1 Kirjasto ennen

Oulun kunnallinen kirjastolaitos, Kansankirjasto ja lukusali perustettiin vuonna 1877 Heinätorin kansakoululle. Ensimmäisiä kirjastonhoitajia olivat kansakoulunopettajat Kaarlo Määttä, Johan Nikko ja J.V. Hyhkö (Niskala 2007, 74.) Ensimmäisen oman huoneistonsa kirjasto sai vuonna 1910, kun kauppaneuvos Hemming Åströmin (1844-1895) omaiset, leskirouva Maria Åström (1853-1918) ja tytär Hanna Frankenhaeuser (1879-1947) lahjoittivat Ainola-huvilansa puistoineen Oulun kaupungille (Niskala 2007, 20.)

Kirjailija Teuvo Pakkalan poika, filosofian maisteri Samuli Pakkala toimi kaupunginkirjaston johtajana 1926-1958. Aiemmin Pakkala oli toiminut Limingan kansanopiston sekä Kuopion kansalaisopiston ja kaupunginkirjaston johtajana. Hänen aikanaan kirjaston kokoelmat laajenivat 162 000 niteeseen ja kattava kirjasto oli osaltaan edistämistä yliopiston saamista Ouluun (Niskala 2007, 30-34.)

Pakkalan aikana kirjasto toimi aluksi Ainolan huvilassa. Huvilan tuhouduttua tulipalossa kesällä 1929, rakennettiin sen paikalle maakuntatalo, jonka tiloihin kirjasto muutti marraskuussa 1931. Pakkalan virkakauden aikana kirjasto koki pula-ajan, talvisodan pommitukset ja sodan aiheuttaman sensuurin. Vuonna 1958 Pakkala jäi eläkkeelle 33-vuotisen uransa jälkeen. Samana vuonna hänelle myönnettiin kirjastoneuvoksen arvo (Niskala 2007, 32-34.)

Pakkala keskusteli mielellään opiskelijoiden ja alaistensa kanssa. Hän pyrki sivistämään kirjaston henkilökuntaa tuomalla kahvipöytäkeskusteluihin maailmanhistoriallisia ja yleissivistäviä aiheita. Pakkala oli karismaattinen ja huumorintajuinen kulttuuripersona. Hän harrasti kuvataiteita ja musiikkia, oli taitava puhuja ja kirjoitti tutkielmia, arvosteluja, esseitä ja pakinoita (Niskala 2007, 30-31.)

KUVA 1. Samuli Pakkala (Niskala 2007, 30)

3.2 Kirjasto nyt

Vuonna 2013 Oulu, Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo ja Yli-ii yhdistyvät kuntaliitoksen myötä. Alueen kirjastot yhdistyivät jo vuoden 2012 alussa ja muodostavat nyt Outi-kirjastokimpan, johon kuuluu 19 lähikirjastoa ja 4 aluekirjastoa. Lisäksi Oulussa on kaksi kirjastoautoa ja Yli-lissä yksi, josta lin kunta omistaa puolet (Oulun kaupunki 2011, hakupäivä 3.10.2012.)

Pääkirjasto on toiminut nykyisissä tiloissaan vuodesta 1982. Nelikerroksinen kirjastorakennus on Marjatta ja Martti Jaatisen suunnittelema. (Niskala 2007, 53) Alimmassa kerroksessa sijaitsee kirjaston lehtisali ja kahvila sekä auditorio ja näyttelytilat. Lehtisalissa on luettavana noin 100 sanoma- ja 700 aikakauslehteä 15 eri kielellä. Lisäksi yli 2000 lehteä on luettavissa digitaalisessa muodossa. Asiakkaiden käytettävissä on 10 internet -yhteydellä varustettua tietokonetta sekä skannaus-, tulostus-, ja kopiointimahdollisuus (Oulun kaupunginkirjasto 2013a, hakupäivä 18.3.2013.)

Lainausosasto sijaitsee toisessa kerroksessa. Siellä toimii myös tietopalvelu sekä lasten- ja nuortenosasto. Lastenosastolla on mahdollisuus pelata lautapelejä, leikkiä rooliasuilla ja pehmoleluilla sekä kuunnella äänisatuja (Oulun kaupunginkirjasto 2013a, hakupäivä 18.3.2013.)

Kolmannen kerroksen musiikkiosastolla asiakkaat voivat kuunnella ja lainata musiikkia, nuotteja ja musiikista kertovaa kirjallisuutta. Osastolla on myös piano, pelistudio konsolipelien pelaamista varten ja mahdollisuus digitoida VHS-nauhoja. Kolmannessa kerroksessa sijaitsee myös opintosalikassi, jossa on hiljaista opiskelu- ja työskentelytilaa, mikrofilminlukulaite, mikrofilmiskanneri sekä mahdollisuus lainata e-kirjan lukulaitteita (Oulun kaupunginkirjasto 2013a, Hakupäivä 18.3.2013.)

Kirjasto sai opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusta vuosille 2010-2011 projektiin "Proaktiivinen kirjastoammattilainen ja uusi kokoelmakonsepti". Projektin tavoitteena oli asiakaspalvelun parantaminen asiakkaan kohtaamisessa ja kokoelman esillepanossa. Asiakaspalvelun kehittämiseksi pyrittiin käyttäjäkeskeisyyteen, eli asiakkaan tarpeiden, käyttäytymisen ja motivaatiotekijöiden sekä arvojen ymmärtämiseen. Kokoelmakonseptin uudistamisella haluttiin tehdä kirjastosta asiakasystävällisempi esimerkiksi karsimalla vanhentunutta aineistoa, selkeyttämällä luokitusta ja panostamalla kirjojen esillepanoon (Lindberg & Karhu 2011, 135-145.)

Oulun kaupunginkirjaston kokoelman koko vuoden 2011 lopussa oli 812 629 kappaletta. Samana vuonna lainoja kertyi yhteensä 3 074 386, joista pääkirjaston osuus oli 1 440 607. Aineistoa hankittiin 57 201 ja poistettiin 71 000 kappaletta. Oulun 141 671 asukkaasta 59 051 (41,7 %) oli kirjaston lainaajia vuonna 2011 (Oulun kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto 2011, Hakupäivä 27.2.2013.)

Oulun kaupunginkirjaston visio on olla vuonna 2015 helposti saavutettava, viihtyisä ja monikulttuurinen kirjasto, joka toimii osana kansainvälistä kirjastoverkkoa. Kokoelman kehittämiseksi pyritään monipuolisuuteen ja uudistuvuuteen. Kirjasto pyrkii siihen, että sen palvelut ja kehitystyö ovat alan huippua. Palvelukulttuuri on aktiivista ja ottaa huomioon eri asiakasryhmät. Kirjasto on haluttu yhteistyökumppani ja houkutteleva työpaikka, jossa henkilökunta viihtyy (Oulun kaupunginkirjasto 2013b, Hakupäivä 18.3.2013.)

4 VIDEO KIRJASTOTYÖSSÄ

Kirjastovideot voivat olla sisällöltään hyvin monenlaisia. Ne eivät siis edusta mitään tiettyä lajityyppiä. Kirjastovideo voi olla mainos, opetusvideo, yritysvideo tai jotain näiden väliltä. Mainoksen tarkoitus on kiinnittää katsojan huomio ja luoda mielikuvia. Sen sisältö ja tarina voivat liittyä mainostettavaan asiaan hyvinkin löyhästi. Opetusvideo taas on käyttäjäkoulutuksen työkalu, jonka tarkoitus on neuvoa asiakasta käyttämään jotakin laitetta tai palvelua. Yritysvideo kertoo yrityksen eli tässä tapauksessa kirjaston toiminnasta - millaisia palveluja sieltä saa ja mitä siellä voi tehdä. Yritykset esittelevät yritysvideoilla toimintaansa yhteistyökumppaneille, asiakkaille ja vierailijoille.

Youtuben ja Vimeon kaltaiset, videoiden julkaisemiseen tarkoitetut palvelut ovat tehneet kirjastovideoiden julkaisemisen helpoksi. Kun video on ladattu palveluun, sen voi myös helposti jakaa esimerkiksi kirjaston nettisivulla joko linkkinä tai upottamalla videon sivulle. (Potter 2012, 121.) Katsoja voi jakaa videon edelleen omille verkostoilleen, jolloin video tavoittaa yhä laajemmän yleisön.

4.1 Video kirjaston markkinoinnissa

Terry Kendrick nimeää teoksessaan *Strategic Marketing Plans that really work: a toolkit for public libraries* kirjastomarkkinoinnin neljä päätavoitetta, jotka ovat uusien asiakkaiden määrän lisääminen, olemassa olevien asiakkaiden käyntien lisääminen, kokoelmien käytön lisääminen kirjastossa ja asiakkaiden pysyminen kirjaston käyttäjinä mahdollisimman pitkään (Kendrick 2006, 8-9).

Internet ja sosiaalinen media ovat tuoneet uusia haasteita ja mahdollisuuksia myös kirjastomarkkinointiin. Ari Haasio toteaa artikkelissaan *Sosiaalinen media kirjaston palvelu- ja markkinointiviestinnässä* että internetistä on muodostunut yksi keskeisimmistä kirjastojen markkinointi- ja viestintäkanavista. Sen avulla tavoitetaan useita kirjaston keskeisiä kohderyhmiä nopeasti, ajantasaisesti ja edullisesti. (Haasio 2012, 182.)

Verkon ja sosiaalisen median mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää kuitenkin kirjastohenkilökunnan perehtymistä verkkopalveluihin (Haasio 2012, 182). Kirjaston johdon on siis

varattava henkilöresursseja sosiaalisen median palvelujen ylläpitoon, mikäli niitä halutaan käyttää. Jos kirjastolle perustetaan blogi tai Facebook –profiili, on sitä päivitettävä aktiivisesti. (Haasio 2012, 186). Kirjaston on pystyttävä tuottamaan käyttämiinsä palveluihin mielekästä sisältöä, jotta viestintä kirjaston ja kohderyhmien välillä olisi hedelmällistä (Haasio 2012, 182).

Audiovisuaalinen teos on voimakas markkinointiväline. Ned Potter toteaa (2012, 121-122) teoksessaan *The Library Marketing Toolkit*, että hyvin toteutettuna lyhytkin video voi kertoa paljon kirjastosta ja tehdä katsojaan myönteisen vaikutuksen, mutta huonosti tehty video voi vastaavasti antaa kirjastosta ei-toivotun kuvan ja vaikuttaa katsojaan kielteisesti. Idealtaan yksinkertainen, hyvin tehty video on aina parempi kuin kunnianhimoinen, mutta huonosti toteutettu.

Koska kirjastot pystyvät harvoin käyttämään videomarkkinointiin suuria summia, sisällön merkitys korostuu. Jos käytettävissä ei ole alan ammattilaisia eikä ammattitasoista kalustoa, hyvä tarina ja kiinnostava idea pelastavat paljon. On myös tärkeää suunnitella video niin, että se pystytään toteuttamaan käytettävissä olevan osaamisen ja tekniikan puitteissa. Ammattikaluston vuokraaminen on kallista, mutta kirjastovideoita tehdään usein yhteistyössä viestintäalan opiskelijoiden kanssa, jolloin video voidaan kuvata oppilaitoksen tasokkaalla kalustolla ilman suuria kustannuksia. Nykyään myös edulliset, harrastelijatasoiset kamerat ovat melko laadukkaita, ja niillä saadaan aikaan hyvää jälkeä. Sen sijaan editointiohjelmien lisenssit ovat todella kalliita ja ilmaisohjelmat taas ovat ominaisuuksiltaan hyvin rajallisia.

Videomarkkinoinnin tuloksia on hankala arvioida. Katsojien määrään perustuva arviointi ei kerro mitään siitä, onko videosta ollut hyötyä kirjaston toiminnalle. Youtuben kaltaisissa palveluissa video on nähtävänä ympäri maailmaa ja onnistunut video voi kiinnostaa myös sellaista yleisöä, joka ei kuulu kirjaston potentiaaliseen asiakaskuntaan. Toisaalta on myös mahdotonta arvioida, kuinka paljon hyötyä kiinnostavasta ja positiivisia mielikuvia herättävästä kirjastovideosta voi olla koko kirjastoalalle.

4.2 Esimerkkejä videoista

Kouvolan kirjasto teki kirjaston mainosvideon yhteistyössä Kouvolan seudun ammattiopiston ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa (Kyytikirjastot 2013, hakupäivä

20.2.2013). Kirjasto on totta -videota² on katsottu Youtubessa tällä hetkellä 140 kertaa. Lisäksi sitä on esitetty Kuusankosken ja Kauppakeskus Veturin elokuvateattereissa 7.12.12-3.1.13 (Kyytikirjastot 2013, hakupäivä 20.2.2013).

Kouvolan pääkirjaston tiloissa toimii kaupungin ja Osaavat verkostot ESR-hankkeen ylläpitämä Mediamaja, josta kuka tahansa voi lainata kuvaus- ja editointilaitteistoa ilmaiseksi. Kirjasto ylläpitää Mediamajan toimintaa ainakin Osaavat verkostot -hankkeen loppuun, vuoden 2013 loppuun asti. Kirjastovideon kuvaamiseen on käytetty sekä Mediamajan omaa kalustoa että KSAO:n ja KyAMK:n laitteita (Pikka 29.1.2013; sähköpostiviesti.)

Yhdysvalloissa, Pohjois-Carolinassa New Hanover County Public Library:n kirjastonhoitaja Scooter Hayes loi hahmon, kirjastoaiheista räppäävän hip hop -artisti Melvil Deweyn, jonka video³ 'The Dewey Decimal Rap' on tavoittanut Youtubessa jo 1 082 819 katsojaa. Hahmo on nimetty maailman käytetyimmän luokitusjärjestelmän luoja, Melville Louis Kossuth (Melvil) Deweyn (1851–1931) mukaan. Kyseisen videon lisäksi Hayes on tehnyt useita Melvil Dewey -videoita ja julkaissut kaksi lastenlevyä. Hayes on esiintynyt Melvil Dewey:na ympäri Yhdysvaltoja kannustamassa lapsia ja nuoria lukemaan ja levittämässä sanomaa kirjastojen tärkeydestä (Melvil Dewey 2013, hakupäivä 20.12.2013.)

Hyvin toteutettu, hauska video voi tavoittaa todella laajan yleisön. Harold B. Lee Library Brigham Young University:ssä Yhdysvalloissa teki kirjastovideon yhteistyössä alan ammattilaisten kanssa. Videon toteuttamiseen osallistui kolmetoistahenkinen kuvausryhmä ja se kuvattiin korkealaatuisella ammattikalustolla. Video parodioi Old Spice -partavesimainoksia. 'Study like a scholar, scholar' -videota⁴ on katsottu Youtubessa yli kolme miljoonaa kertaa. (Potter 2012, 121)

Screencasting - eli ruutukaappaustekniikalla saadaan aikaan esimerkiksi havainnollisia opastusvideoita käyttäjäkoulutuksen tueksi. Ruutukaappausohjelmalla voidaan taltioida se, mitä tietokoneen näytöllä tapahtuu ja lisätä videoon esimerkiksi ääntä tai tekstiä (Sean & Robinson 2010, 9). Oulun seudun ammattikorkeakoulun kirjaston verkkosivuilla on ruutukaappausvideot⁵

² Video katsottavissa osoitteessa <http://www.youtube.com/watch?v=ItFNUhbwPPk>

³Video katsottavissa osoitteessa <http://www.youtube.com/watch?v=NHlUQb5xg7A&list=UUd5yqcq8ucDs9y78FtPR97A&index=21>

⁴ Video katsottavissa osoitteessa <http://www.youtube.com/watch?v=2ArIj236UHs>

⁵ Videot katsottavissa osoitteessa http://www.oamk.fi/kirjasto/aineistot_ja_tiedonhaku/opasvideot/

varauksen tekemiseen, lainojen uusimiseen ja yhteislaina -palvelun käyttämiseen. Videot on toteutettu BB Flashback -ohjelmalla.

Video on toimiva väline myös kirjastoalan sisäisessä tiedottamisessa ja ohjeistamisessa. Videon etu tekstimuotoiseen oppaaseen nähden on siinä, että videon avulla katsojalle voidaan näyttää miten jotakin tehdään. Nykyisellä tekniikalla laadukkaita videoita pystytään kuvaamaan ja jakamaan nopeasti ja helposti, eikä informatiivisen videon toteutus vaadi välttämättä käsikirjoittamista tai leikkaamista. Mace Ojala teki opastusvideon⁶ siitä, miten kirjaston aineistotietokannan MARC-tietueet muunnetaan FinMARC-muodosta kansainväliseen MARC21:een.

4.3 Kirjastokaista

Kirjastokaista.fi on kirjastojen oma markkinointikanava. Se on kaikille avoin verkkopalvelu, joka avaa näkökulmia kirjastoihin, kirjastoalaan, kirjallisuuteen ja laajemminkin kulttuuriin videoiden ja radio-ohjelmien muodossa. Kuka tahansa voi tarjota Kirjastokaistalle ohjelmia. Kirjastokaistan ohjelmat ovat vapaassa jaossa, eli niitä saa julkaista ja jakaa muissa verkkopalveluissa ja sivustoilla. Kirjastokaistaa tuotetaan opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän avustuksen turvin.

(Kirjastokaista 2013, hakupäivä 29.1.2013.)

Kirjastokaistalla olevat videot on jaettu neljään eri kategoriaan: kirjallisuus ja kulttuuri, lastenohjelmat, kirjastoala ja paikalliset videot. Sisällöltään videot ovat esimerkiksi kirjailijahaastatteluja, puheita ja esityksiä, mediakasvatusohjelmia, lukuvinkkejä, lasten tekemiä animaatioita ja viittomakielisiä satutunteja sekä eri kirjastojen esittely- ja mainosvideoita. Lisäksi sivustolla on kirjastoradio -osio, jossa on esimerkiksi kuunnelmia ja haastatteluja.

⁶ Video katsottavissa osoitteessa http://www.youtube.com/watch?v=sAvvv3WdFq8&feature=player_embedded

5 KIRJASTON ESITTELY ELOKUVAN KEINAIN: PROJEKTIN KUVAUS

Vaikka kyseessä on muutaman minuutin mittainen video, jonka budjetti on pieni, projekti on kuitenkin muodoltaan samanlainen kuin mikä tahansa elokuvatuotanto. Aluksi tarvitaan idea, joka voi olla aluksi hyvinkin epämääräinen. Idea muotoutuu käsikirjoitukseksi, jonka pohjalta tehdään kuvakäsikirjoitus. Sitten elokuva kuvataan ja kuvattu materiaali editoidaan käsikirjoitusta vastaavaan muotoon. Taiteellisen työn ohella on hoidettava käytännön järjestelyt, kuten laadittava projektisuunnitelma ja aikataulut, etsittävä kuvauspaikat ja valittava näyttelijät. Kyseessä on siis monivaiheinen prosessi, jonka lopputulokseen vaikuttavat monet eri tekijät ja lopullinen tuotos voi kulkeutua hyvinkin kauas alkuperäisestä ideasta.

5.1 Suunnittelu ja ideointi

Videon suunnittelu tilaajan kanssa aloitettiin huhtikuussa 2012. Suunnittelupalaverissa 26.4.2012 hahmoteltiin videon sisältöä ja tyyliä. Tilaajan toivomus oli, että videosta tulisi ”raikas, nuorekas ja ei liian kirjastotätimäinen”. Siihen haluttiin asiasisältöä, eli tietoa kirjaston palveluista ja tiloista, mutta myös jokin tarina. Muilta osin tilaaja antoi vapaat kädet videon toteuttamiseen. Videon tarkoituksena on siis esitellä kirjastoa ja sen palveluja viihdyttävästi.

Videon esittämisestä sovittiin, että se tulee katsottavaksi Youtubeen ja se linkitetään kirjaston verkkosivuille ja Facebookiin. Sitä tarjotaan myös Kirjastokaistalle. Videota voidaan käyttää myös kirjaston esittelemiseen erilaisissa tapahtumissa. Palaverissa käytiin läpi myös videon tekniseen toteutukseen liittyviä seikkoja. Käytettävissä ei ollut isoa tuotantoryhmää ja kallista kalustoa, joten jo suunnitteluvaiheessa oli otettava huomioon resurssien rajallisuus. Videon idea pyrittiin pitämään mahdollisimman yksinkertaisena, jotta siitä saataisiin mahdollisimman ammattimaisen näköinen käytettävissä olevilla laitteilla ja osaamisella.

Videotuotannon aikatauluttamisessa on otettava huomioon teknisten ongelmien ja muiden odottamattomien viivytyksien mahdollisuus. Aikatauluun on jätettävä pelivaraa, jotta mahdollisten ongelmien ratkaisuun jää riittävästi aikaa. Tilaajan kanssa sovittiin, että video valmistuisi joulukuun 2012 loppuun mennessä.

5.2 Käsikirjoittaminen

Ennen varsinaista käsikirjoitusta, on hyvä kirjoittaa tarinasta raakaversio, eli niin sanottu synopsis. Tomi Leino kuvaa teoksessaan *Sanoista eläviä kuvia* -käsikirjoittajan opas synopsisista seuraavasti:

Synopsis on tulevan käsikirjoituksen luonnostelma. Siitä selviävät käsikirjoituksen keskeisimmät tapahtumat sekä siinä esiintyvät henkilöt. - Synopsis auttaa kirjoittajaa miettimään rakennetta ja teemaa. Synopsis auttaa myös huomaamaan, onko aiheesta käsikirjoitukseksi. Puuttuuko siitä jotain olennaista, jota ilman ei pysty viemään käsikirjoitusprosessia läpi?

Synopsis on pituudeltaan yhdestä kahteen liuskaan riippumatta elokuvan arvioidusta pituudesta. Se voidaan kirjoittaa myös jälkeinpäin, kun varsinainen käsikirjoitus on jo tehty, mutta tällöin sitä ei voida käyttää apuvälineenä käsikirjoitusprosessissa (Leino 2003, 88.)

Synopsis on hyvä työväline myös siksi, että sillä voi esitellä ideaansa tilaajalle. Sen avulla tilaaja hahmottaa helpommin kokonaisuuden, kuin lukemalla varsinaisen käsikirjoituksen. Elokuvamaailmassa synopsisista käytetäänkin myös myyntivälineenä, jolla käsikirjoitusta voidaan tarjota eteenpäin (Leino 2003, 88).

Tilaajan hyväksyttyä synopsisin alkoi varsinainen käsikirjoittaminen, johon kului aikaa muutama päivä. Tilaaja osallistui käsikirjoituksen kehittämiseen kommentoimalla sähköpostitse käsikirjoituksen eri versioita. Käsikirjoitukseen ei tullut suuria muutoksia prosessin edetessä. käsikirjoituksen idea on, että kirjastonjohtajana 30-luvulla toiminut Samuli Pakkala matkustaa ajassa vuoteen 2012 ja tutustuu nykyajan kirjaston mahdollisuuksiin. Samalla hän johdattaa katsojaa kirjaston tiloissa kertoen kirjaston palveluista. Näin asiasisältö saadaan esitettyä tilaajan toivomalla rennolla otteella. Käsikirjoitus on liitteenä raportissa (liite 1).

5.3 Kuvakäsikirjoitus

Kuvakäsikirjoittamisella tarkoitetaan käsikirjoituksen esittämistä kuvina. (Sean & Robinson 2010, 18) Käsikirjoitus piirretään sarjakuvamaiseksi kuvasarjaksi, josta käy ilmi, millaisia kuvia on kuvattava, jotta tarina saadaan kerrottua elokuvan keinoin. Kuviin merkitään kuvauspaikka, kuvakoko, eli se kuinka läheltä tai kaukaa kohdetta kuvataan, kuvassa tapahtuva toiminta ja joskus myös näyttelijöiden repliikit.

Kuvakäsikirjoitus on elokuvantekijälle tärkeä työväline. Siinä kuvattavat kohtaukset ovat valmiiksi suunniteltuina, joten se säästää kuvausryhmän aikaa. Kuvakäsikirjoitusta tehtäessä tulevat esiin mahdolliset ongelmat kuvakoon muutoksissa ja kuvakulmissa. Näin valmiiseen teokseen ei pääse syntymään katsojan silmää ja tarinan kulkua häiritseviä klaffivirheitä. Kari Pirilän ja Erkki Kiven teoksessa *Leikkaus: elävä kuva - elävä ääni* selitetään, että klaffivirheet ovat häiriöitä kuva- tai äänikerronnan jatkuvuudessa ja sujuvuudessa. Klaffivirheet voivat olla niin merkittäviä, että katsoja ei enää ymmärrä näkemäänsä.

Kuvakäsikirjoitusta tehtäessä käytetään kahdeksan kuvakoon järjestelmää (Pirilä & Kivi 2008, 83). Jos kuvakoon tai kuvakulman muutos kahden otoksen välillä on liian pieni, kuvaan voi syntyä nytkähdys. Jos taas kuvakoon muutos on liian suuri, katsoja ei enää pysty yhdistämään otoksia toisiinsa. Hyvä nyrkkisääntö on, että samaa kohdetta kuvattaessa kuvakoon on muututtava keskimäärin kaksi kokoa kahdeksan kuvakoon järjestelmässä.

5.4 Kuvaus

Kirjastovideo kuvattiin 10.11.2012. Kuvaamiseen käytettiin Sony HD-kameraa ja jalustaa, jolla kameran saa pysymään tukevasti paikoillaan. Pääosaa, eli Samuli Pakkalaa videossa näytteli Sami Ylönen. Kirjaston henkilökuntaa edusti kirjastonhoitaja Jaana S. Roppola. Lisäksi mukana oli kirjastoalan opiskelijoita ja muutama ulkopuolinen avustaja esittämässä kirjaston asiakkaita. Oikeiden asiakkaiden kuvaamista pyrittiin välttämään, sillä vaikka kirjasto on julkista tilaa, jossa ihmisten kuvaamista ei ole rajoitettu, tilaajan toivomus oli, ettei asiakkaita kuvata.

Aluksi kuvattiin kohtaukset, joissa kirjastonhoitaja oli mukana, jotta projekti veisi mahdollisimman vähän hänen työaikaansa. Jokaisesta kuvasta otettiin useita ottoja, jotta leikkausvaiheessa olisi

riittävästi materiaalia, mistä valita. Joissakin kohtauksissa kokeiltiin myös useita eri kuvakulmia, mutta pääosin kuvattu materiaali noudattelee kuvakäsikirjoitusta. Joitakin kuvasuuntia jouduttiin muuttamaan taustalla näkyvien henkilöiden, ei-toivottujen esineiden tai heijastusten takia. Yksi kohtaus jätettiin kuvaamatta, koska se ei ollut tarinan etenemisen kannalta tärkeä tai visuaalisesti kiinnostava.

Video kuvattiin kirjaston tiloissa ja sen edustalla. Joidenkin kuvauspaikkojen ja -kohteiden, kuten palvelutiskien, pelistudion ja kirjastoauto Onnelin käytöstä oli sovittava etukäteen. Kirjastossa oli kuvausajankohtana rauhallista, joten kuvaaminen sujui ongelmitta. Päähenkilön rooliasu järjestyi Oulun kaupunginteatterilta. Tilaaja oli yhteydessä teatterille, ja asu valittiin yhdessä teatterin puvustajan kanssa.

5.5 Ääni

Ääni on elokuvanteossa ongelmallinen elementti, varsinkin kun kuvataan tilassa, jonka ääniolosuhteet eivät ole hallittavissa ja käytössä on vain kameran mikrofoni. Tämä ongelma ratkaistiin kuvaamalla video ilman ääntä. Tarinan kertojaosuudet tehtiin näyttelijän omalla kalustolla jälkiäänityksenä. Ääniraita lisättiin valmiiseen videoon ja leikattiin niin, että kerronta mukailee videon tapahtumia. Videossa on siis niin sanottu voice over -ääni.

Lopuksi videoon lisättiin musiikki Free music archive: sta. Se on musiikkikirjasto, josta voi laillisesti ladata korkealaatuista musiikkia (Free music archive 2013, hakupäivä 12.2.2013).

5.6 Leikkaus

Kuvausvaiheessa elokuva saa ensimmäisen konkreettisen olomuotonsa, kun otokset taltioidaan. Leikkausvaiheessa kootaan lopullinen elokuvateos kuvatun materiaalin ehdoilla. Materiaalia kuvataan yleensä moninkertainen määrä verrattuna teoksen lopulliseen keston. Leikkausprosessin alkuvaiheessa leikkaaja valitsee teknisesti ja kerronnallisesti parhaat kuva- ja ääniotokset, jotka päätyvät lopulliseen teokseen (Pirilä & Kivi 2008, 30-31.)

Kirjastovideo leikattiin Adobe Premiere -ohjelmalla. Leikkaamiseen kului aikaa noin kuukausi. Leikkaaminen aloitettiin heti kuvausten jälkeen 12.11. ja video valmistui 15.12. Kuvatun materiaa-

lin läpikäyminen, otosten valitseminen ja tarinan rungon kasaaminen kävi nopeasti, koska kuvakäsikirjoitusta noudatettiin kuvausvaiheessa tarkkaan. Sen sijaan otosten keston rajaaminen ja kerronnan rytmittäminen vei paljon aikaa.

Tilaajan kanssa sovittiin, että video olisi kestoaltaan noin 5 minuuttia. Käsikirjoitusvaiheessa on vaikea arvioida, kuinka paljon aikaa näyttelijöiden toiminta vie kuvattaessa ja leikatessa joitakin otoksia olikin lyhennettävä huomattavasti. Yksi kuvattu kohtaus jätettiin pois, koska se ei ollut kerronnan kannalta välttämätön. Kun video oltiin saatu koottua lopulliseen muotoonsa, alkuperäinen ääniraita poistettiin ja sen tilalle lisättiin musiikki ja kertojaaäni.

Leikkauksen loppuvaiheessa päädyttiin vielä kuvaamaan videon alkuun kuvituskuvaa, joka johdattelee katsojan tapahtumaympäristöön. Lisämateriaali kuvattiin yhdessä päivässä ja lisättiin muilta osin valmiiseen työhön.

6 POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tehdä kirjastovideo Oulun kaupunginkirjastolle. Aloite videon toteuttamiseen tuli kirjastolta, kun tiedustelin sopivaa aihetta opinnäytetyölle ja kerroin taustastani ja aiemmasta koulutuksestani. Olen suorittanut audiovisuaalisen viestinnän perustutkinnon ja opetus painottui elokuvatuotantoon. Olen siis käsikirjoittanut, kuvannut ja leikannut monenlaista videomateriaalia. Opinnäytetyössäni pääsin soveltamaan osaamistani kirjastotyöhön ja tarkastelemaan käytännönläheisesti audiovisuaalisen materiaalin käyttömahdollisuuksia kirjastossa.

Videolla pyritään tavoittamaan kirjaston sosiaalista mediaa käyttävät asiakkaat ja ei-asiakkaat. Sitä tullaan esittämään myös kirjastossa vieraileville ryhmille, esimerkiksi koululaisille. Kirjaston toiveena videon sisällön suhteen oli, että se esittelisi kirjaston tiloja ja palveluja viihdyttävästi ja hauskaasti. Asiakkailla ja varsinkin sellaisilla henkilöillä, jotka eivät käytä kirjastoa, voi olla siitä vanhentunut käsitys, eivätkä he ole tietoisia kaikista nykyaikaisen kirjaston mahdollisuuksista. Videolla haluttiin tuoda esiin kirjaston ajanmukaisuutta ja sellaisia palveluja, joita niiden potentiaaliset käyttäjät eivät ole vielä löytäneet.

Kirjastovideon suunnittelun ja toteutuksen lisäksi työni käytännön osuuteen kuului myös yhteistyö ja yhteydenpito tilaajan kanssa. Tilaaja oli aktiivisesti mukana etenkin videon suunnitteluvaiheessa, mutta pyrin pitämään kirjaston väen ajan tasalla läpi koko projektin. Yhteistyö onnistui mielestäni hyvin, ottaen huomioon, että projektin eri vaiheissa asioita oli hoidettava usean eri henkilön kanssa. Tällaisissa tilanteissa tulee usein väärinkäsityksiä ja ongelmia tiedon kulussa, mutta tässä projektissa yhteydenpito sujui moitteettomasti. Haastavinta oli kuvausaikataulun sopiminen. Alkuperäisen käsikirjoituksen mukaan videossa oli mukana kolme kirjaston työntekijää, mutta heidän saamisensa paikalle yhtä aikaa osoittautui hankalaksi. Tämä ongelma ratkaistiin muuttamalla käsikirjoitusta niin, että paikalle tarvittiin kirjastolta vain yksi henkilö.

Pyysin sähköpostitse palautetta videosta, kun se oli ollut kirjaston käytössä kahden kuukauden ajan. Tilaaja on tyytyväinen työn lopputulokseen ja yhteistyön onnistumiseen. Video vastasi tilaajan toivomusta ja se on käyttötarkoitukseensa nähden sopiva. Työtarkoituksiin sitä ei ole vielä käytetty. Kriittikinä voitaneen pitää sitä, että video oli saanut henkilökunnan kiinnittämään huomiota kirjastotilojen ulkonäköön ja kuluneiden pintojen sekä epäsiisteyden koettiin korostuneen

videolla. Tätä pidettiin kuitenkin tilaajan omana virheenä. Palautteesta kävi myös ilmi, että video olisi saanut olla tiiviimpi ja sisältöä olisi pitänyt karsia enemmän. Chaplin-tyylisestä Pakkala-hahmosta, musiikista ja mykkäfilmimäisestä komediasta pidettiin (Lindberg 25.3.2013; sähköpostiviesti.)

Projekti eteni suunnitellun aikataulun mukaan ja video valmistui sovittuun ajankohtaan mennessä. Koska videon suunnitteluun panostettiin ja idea pidettiin yksinkertaisena, suuria teknisiä ongelmia ei päässyt syntymään. Videon tekniseen toteutukseen liittyen olen jälkeinpäin miettinyt, olisiko projekti kannattanut toteuttaa yhteistyössä kulttuurialan opiskelijoiden kanssa. Se olisi mahdollistanut haastavampien kuvaus-, äänitys- ja leikkausratkaisujen käytön, mutta olisi myös vaatinut enemmän suunnittelua ja tuotanto olisi luultavasti vaatinut kokonaisuudessaan enemmän aikaa.

Päädyin tekemään videon yksin, koska näin projektin laajuutta oli helpompi säädellä. Olin myös huolissani siitä, painottuisiko opinnäytetyöni liikaa elokuvatuotantoon ja teknisiin ratkaisuihin, jos tuotanto kasvaisi suuremmaksi. Jatkoa ajatellen kirjasto voisi kuitenkin hyödyntää myös kulttuurialan opiskelijoiden osaamista tämän tyyppisissä projekteissa ja oman kokemukseni perusteella uskon, että vastaava opinnäytetyö olisi mahdollista toteuttaa myös kirjasto- ja kulttuurialan opiskelijoiden yhteistyönä.

Luvussa 4 mainitaan Terry Kendrickin nimeämät kirjastomarkkinoinnin päätavoitteet, jotka ovat uusien asiakkaiden määrän lisääminen, olemassa olevien asiakkaiden käyntien lisääminen, kokoelmien käytön lisääminen kirjastossa ja asiakkaiden pysyminen kirjaston käyttäjinä mahdollisimman pitkään. Hyvin tehty kirjastovideo voi tukea näitä tavoitteita. Se voi lisätä uusien asiakkaiden määrää tuomalla ei-asiakkaiden tietoon jotakin, mikä saa heidät kiinnostumaan kirjastosta. Myös olemassa olevat asiakkaat löytävät ehkä videon kautta jonkin uuden palvelun, josta eivät ole olleet tietoisia, jolloin heidän kirjastokäyntinsä voivat lisääntyä. Kokoelmien käyttöön kirjastovideo voi vaikuttaa esimerkiksi siten, että katsoja löytää jonkin uuden aineistolajin, jota ei ole aiemmin käyttänyt. Videolla voidaan myös muistuttaa niin entisiä kuin nykyisiäkin asiakkaita kirjaston olemassa olost.

Käytännön järjestelyjen ja eri osapuolten välisen yhteydenpidon hoitaminen videon tekemisen ohella oli opettavainen kokemus. Työ poiki myös uusia ideoita siitä, miten videota voitaisiin

hyödyntää kirjastoissa. Osa ideoista on toteutettavissa kirjaston oman henkilökunnan voimin, eikä ulkopuolista työvoimaa välttämättä tarvita.

Kirjasto voisi esimerkiksi tuottaa sisältöä Facebook -sivulleen haastattelemalla lyhyesti yhteistyöhaluisia asiakkaita ja kuvaamalla haastattelut. Haastattelun aihe voisi olla vaikkapa "Mitä lainasit tänään?" tai "Miksi kirjasto on kiva?". Videot voitaisiin julkaista sarjana, esimerkiksi yksi haastattelu kerran viikossa. Tämän tyyppisten videoiden tekeminen ja julkaiseminen vie aikaa vain muutaman minuutin, eivätkä ne vaadi käsikirjoittamista tai leikkaamista. Kirjaston asiakkaista voisi kuvata myös lyhyen dokumentin, jossa erilaiset ja eri ikäiset kirjaston käyttäjät kertoisivat, mitä kirjaston palveluja käyttävät ja miksi.

Opinnäytetyöni tarjoaa mahdollisuuden lisätutkimukseen koskien sitä, miten videota on käytetty ja miten se on otettu vastaan. Kyseessä on ensimmäinen Oulun kaupunginkirjastolle tehty kirjastovideo, joten sitä ja siitä saatua palautetta voidaan käyttää myöhemmin apuna myös uusien videoiden suunnittelussa. Video esittelee kirjastoa yleisesti, mutta tulevaisuudessa kirjasto voisi julkaista tarpeen mukaan myös johonkin tiettyyn palveluun, osastoon tai aineistolajiin keskittyviä videoita tai lyhyemmän, vain muutaman sekunnin mittaisen mainoksen.

LÄHTEET

Free music archive 2013. About. Hakupäivä 12.2.2013, <http://freemusicarchive.org/about/>

Haasio, A. 2012. Sosiaalinen media kirjaston palvelu- ja markkinointiviestinnässä. Teoksessa J. Saarti & P. Tuomi (toim.) Kirjastojärjestelmät vai kirjasto ilman järjestelmää. Helsinki: BTJ, 182-199.

Kendrick, T. 2006. Strategic marketing plans that really work: a toolkit for public libraries. Lontoo: Facet Publishing.

Kyytikirjastot 2013. Lindström Tuija's blog. Hakupäivä 20.2.2013, <http://www.kyyti.fi/blogit/lindstr%C3%B6m-tuija/6022>.

Leino, T. 2003. Sanoista eläviä kuvia: käsikirjoittajan opas. Helsinki: Otava.

Lindberg P., kirjastopalveluiden johtaja, Oulun kaupunginkirjasto. Re: kirjastovideon vastaanotto?. sähköpostiviesti k9uuha00@students.oamk.fi 25.3.2013.

Lindberg P. & Karhu H. 2011. Proaktiivinen kirjastoammattilainen ja uusi kokoelmakonsepti. Teoksessa P. Almgren & P. Jokitalo (toim.) Kirjasto 2012: asiakkaan asialla. Helsinki: BTJ, 135-145.

Melvil Dewey 2013. Bio. Hakupäivä 20.2.2013, <http://storyyeller.com/bio/>.

Niskala, K. 2007. Tietoa & tarinoita: Oulun kaupungin kirjastolaitos 130 vuotta.

Oulun kaupunginkirjasto 2013a. Pääkirjasto. Hakupäivä 18.3.2013, <http://www.ouka.fi/oulu/kirjasto/paakirjasto>

Oulun kaupunginkirjasto 2013b. Tietoa kirjastosta. Hakupäivä 18.3.2013, <http://www.ouka.fi/oulu/kirjasto/tietoa-kirjastosta>.

Oulun kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto 2011. Toimintakertomus 2011. Hakupäivä 16.1.2013, http://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=d6c57c22-d36f-4fe9-b468-c1ce83f43170&groupId=78400.

Oulun kaupunki 2011. Uuden Oulun aluekirjastomalli: työryhmän loppuraportti 28.2.2011. Haku-päivä 16.1.2013, http://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=82a325ce-3736-4f47-b975-69fdee71979b&groupId=64304.

Pikka, H., mediatuottaja, Kouvolan pääkirjasto. Re: kirjastovideo. Sähköpostiviesti hanneuusi-talo@gmail.com 29.1.2013.

Potter, N. 2012. The Library Marketing Toolkit. Lontoo: Facet Publishing.

Sean, T. & Robinson, C. 2010. Library videos and webcasts. Lontoo: Facet Publishing.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

LIITE 1

Kirjastovideon käsikirjoitus

Henkilöt:

SAMULI PAKKALA (Sami Ylönen), n. 40-vuotias kirjastonjohtaja, elänyt 1891-1959, karismaattinen, huumorintajuinen ja sulavakäytöksinen, mutta aikamatkansa takia hieman hämmentynyt

KIRJASTONHOITAJA (Jaana Roppola), ystävällinen asiakaspalvelija

Lyhenteiden selitykset

EXT	Kohtaus kuvataan ulkona.
INT	Kohtaus kuvataan sisätiloissa
V.O	"Voice-over", puhuja ei näy kuvassa (esim. kertojaääni)

1. EXT KIRJASTON EDUSTA PÄIVÄ

Samuli Pakkala ilmestyy kirjaston edustalle. Hän on ollut työvierailulla Helsingissä vuonna 1932 ja kesken päiväkävelyn hän tupsahtaa Ouluun, vuoteen 2012. Ensi hämmennyksestä selvittyään Pakkala katselee ympärilleen ja huomaa olevansa Oulussa. Edessään hän näkee suuren rakennuksen, jonka seinässä lukee ”kirjasto”. Ilahtuneena Pakkala lähtee kohti kirjastoa, katsellen vielä ympärilleen hieman epäuskoisena.

SAMULI PAKKALA (V.O)

Helsingissä 10. marraskuuta 1932. Hei kirjaston tytöt ja terveiset täältä syksyisestä Helsingistä. Vierailuni on sujunut mukavasti, mutta ette ikinä arvaa, mitä minulle eilen tapahtui. Kesken päiväkävelyni huomasin yhtäkkiä olevani Oulussa, vaikka kesti hetken, ennen kuin tajusin missä olin, sillä maisemat olivat kovasti muuttuneet. Ensi järkytyksestä selvittyäni huomasin suuren rakennuksen, ja kuinka ollakaan, sen seinässä luki ”kirjasto”.

2. INT KIRJASTON AULA/LEHTISALI PÄIVÄ

Pakkala astuu sisään kirjaston ovista ja katselee ihmeissään ympärilleen. Hän huomaa lehtisalin tiskin takana istuvan Kirjastonhoitajan, joka hymyilee hänelle ystävällisesti. Pakkala kävelee tiskille ja tervehtii kirjastonhoitajaa kohteliaasti (nostaa hattuaan). Hieman vaivautuneesti hän tiedustelee, mitä vuotta eletään. Kirjastonhoitaja vastaa reippaasti ja Pakkala yrittää salata hölmistyksensä. Hän esittäytyy ja kysyy, voiko tutustua kirjaston tiloihin ja Kirjastonhoitaja lähtee johdattamaan häntä toiseen kerrokseen.

SAMULI PAKKALA (V.O)

Rohkaisin mieleni ja astuin sisään. Lehtisalin tiskin takana istui ystävällisen näköinen neiti. Tervehdin kohteliaasti ja tiedustelin muina miehinä, mikä vuosi nyt mahtoi olla. ”kaksituhattakaksitoista”, neiti vastasi ja kykenin hädin tuskin salaamaan hölmistykseni. ”Aivan niin, niinpä tietysti”, vastasin ja neiti taisi pitää minua vähän höyrähtäneenä. Esittäydyin ja kysyin, voisinko katsella vähän ympärilläni. ”Totta kai!”, neiti vastasi ja lähti opastamaan minua lainausosastolle. Hän kertoi, että rakennus, jossa olimme, on Oulun kaupunginkirjasto ja maakuntakirjasto. Oulussa on vuonna 2012 peräti 19 lähikirjastoa ja 4 aluekirjastoa.

3. INT LAINAUSOSASTON ASIAKASPALVELU PÄIVÄ

Pakkala ja Kirjastonhoitaja saapuvat lainausosastolle. Tiskien takana olevat kirjastonhoitajat tervehtivät iloisesti. Pakkala tervehtii kohteliaasti ja katselee lumoutuneena ympärilleen. Kirjastonhoitaja lähtee johdattamaan Pakkalaa aikuistenosastolle.

4. INT AIKUISTEN OSASTO PÄIVÄ

Pakkala kävelee hyllyjen välissä ja tutkii kirjoja.

SAMULI PAKKALA (V.O)

Lainausosastolla menin aivan pyörälle päästäni. Kirjoja oli valtavan paljon ja joka puolella näin eriskummallisia laitteita, joita asiakkaat käyttivät tottuneesti.

5. INT AIKUISTEN OSASTO PÄIVÄ (jos opiskelijoita paikalla ja suostuvat kuvattaviksi)

Opiskelijat työskentelevät keskittyneesti. Pakkala tepastelee heidän ympärillään ja nyökyttelee tyytyväisenä Kirjastonhoitajalle.

6. INT AIKUISTEN OSASTO PÄIVÄ (korvaava kohtaus, jos opiskelijoita ei käytettävissä)

Pakkala tutkii kirjaston laitteita tai istuu lukemassa jotakin. (Molemmat voidaan kuvata ja käyttää tarvittaessa)

7. INT TIETOPALVELU PÄIVÄ

Kirjastonhoitaja esittelee Pakkalalle tietopalvelutiskin. Pakkala päättää testata henkilökunnan tietämystä ja kysyy Kirjastonhoitajalta jotakin. Kirjastonhoitaja nyökkää, naputtelee hetken konettaan ja vastaa esitettyyn kysymykseen. Pakkala yllättyy ja kurkottelee nähdäkseen, mitä tietokoneen näytöllä tapahtuu. Kirjastonhoitaja lähtee johdattamaan häntä kohti lastenosastoa. Häkeltyneenä Pakkala lähtee mukaan ja mennessään hän katsoo vielä epäuskoisena taakseen.

SAMULI PAKKALA (V.O)

Tietopalvelutiskillä päätin aivan leikilläni koetella henkilökunnan tietämystä ja esitin neidille kysymyksen: ”Minä vuonna Oulun kaupunginkirjaston johtaja Samuli Pakkala jäi eläkkeelle?” Voitte vain kuvitella kuinka hämmästyin, kun neiti näpytteli hetken edessään olevaa laitetta ja vastasi ”1958”. En käsittä miten neiti löysi vastauksen niin nopeasti. Hän taisi jotenkin huiputtaa minua.

8. INT LASTENOSASTO PÄIVÄ

Pakkala katselee ympärilleen lasten osastolla. Kirjastonhoitaja kulkee hänen mukanaan kertoen osastosta.

SAMULI PAKKALA (V.O)

Kirjastossa on viihtyisä lastenosasto, jossa nuoret lukijat saavat vapaasti huvittaa ja sivistää itseään.

9. INT LASTENOSASTO PÄIVÄ

Pakkala istuu (liian pienellä tuolilla tms.) lukemassa jotakin suosittua lasten- tai nuortenkirjaa keskittyneen näköisenä. Kirjastonhoitaja tulee paikalle ja kysyy, haluaisiko Pakkala lainata kirjan. Pakkala nousee tuolilta, nyökkäilee ja Kirjastonhoitaja ojentaa hänelle kirjastokortin. Pakkala katsoo korttia ilahtuneena, kiittelee ja lähtee seuraamaan Kirjastonhoitajaa lainausautomaatille.

SAMULI PAKKALA (V.O)

Nuorille kirjoitetaan tulevaisuudessa niin jännittäviä tarinoita, että kirjaan tartuttuani en olisi millään malttanut laskea sitä käsistäni. Ilahduin suuresti, kun (Nimi) kysyi, haluaisinko lainata kirjan ja ojensi minulle hienon kirjastokortin.

10. INT LAINAUSAUTOMAATTI PÄIVÄ

Pakkala ottaa kuitenkin lainausautomaatista ja laittaa sen lainaamansa kirjan väliin. Sitten hän laittaa kirjan kainaloonsa.

11. INT DVD-OSASTO PÄIVÄ

Kirjastonhoitaja kertoo Pakkalalle DVD-osatosta. Pakkala katselee jonkin uutuuselokuvan kantta, avaa sen ja kurkistaa DVD-levyn reiästä kohti kameraa.

SAMULI PAKKALA (V.O)

Kirjastosta voi lainata myös uutuuselokuvia DVD- ja Blueray –levyinä, mitä ne sitten lienevätkin.

12. INT MUSIIKKIOSASTO PÄIVÄ

Kirjastonhoitaja ja Pakkala saapuvat musiikkiosastolle. Pakkala katselee ympärilleen ja tutkii levyjä.

SAMULI PAKKALA (V.O)

Kolmannessa kerroksessa sijaitsee kirjaston musiikkiosasto, jossa voi kuunnella ja lainata äänilevyjä sekä nuotteja ja musiikista kertovaa kirjallisuutta. Musiikkiosastolla asiakkaat voivat myös digitoida vanhoja VHS-nauhojaan..mitä se sitten tarkoittaaakin.

13. INT MUSIIKKIOSASTO PÄIVÄ

Pakkala kuuntelee kuulokkeilla jotakin uutuuslevyä ja eläytyy musiikkiin.

14. INT PELISTUDIO PÄIVÄ

Pakkala pelaa jotain peliä keskittyneenä ja eläytyy pelin tapahtumiin.

SAMULI PAKKALA (V.O)

Osastolla on myös pelistudio, joka on tarkoitettu videopelien pelaamiseen. Aluksi en aivan ymmärtänyt, mistä siinä on kyse, mutta päästyäni vauhtiin, taisin innostua vähän liikaakin.

15. INT VARASTO PÄIVÄ

Pakkala lukee varastossa jotakin vanhaa lehteä omalta ajaltaan.

SAMULI PAKKALA (V.O)

Pääsin vierailemaan myös kirjaston varastossa, jossa oli lehtiä jopa omalta ajaltani.

16. INT KAHVILA PÄIVÄ

Pakkala istuu kahvilan pöydässä ja juo kahvia. Hän vilkaisee kelloa ja huomaa, että on ollut kirjastossa jo pitkään. Hän nousee pöydästä ja lähtee kohti kirjaston aulaa.

Kirjastossa on viihtyisä kahvila, johon unohduin istumaan ja nauttimaan herkkuisia virvokkeita, kunnes tajusin, että olin viipynyt aikamatkallani jo pitkän tovin ja minun pitäisi yrittää päästä takaisin omaan aikaani.

17. INT AULA PÄIVÄ

Pakkala kävelee kohti ovia ja kääntyy vielä katsomaan taakseen tyytyväisen näköisenä. Sitten hän kävelee ulos kirjastosta.

18. EXT KIRJASTON EDUSTA PÄIVÄ

Pakkala kävelee kohti kauppatoria. Hän pysähtyy jalkakäytävän reunaan ja katsoo, kun kirjastoauto ajaa ohi. Sitten hän ylittää tien ja katoaa yllättäen näkyvistä.

SAMULI PAKKALA (V.O)

Vuonna 2012 kirjasto on hyvin erilainen kuin olisin koskaan osannut kuvitella. Se seuraa aikaansa, mutta palvelee edelleen asiakkaitaan asiantuntevasti ja tasapuolisesti. Ei siis syytä huoleen; Kirjasto elää ja voi hyvin!

Terveisin Samuli Pakkala, Oulun kaupunginkirjaston johtaja